

ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО І ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА

**Міністерство аграрної політики та продовольства України
Президентський фонд Леоніда Кучми «Україна»
Житомирський національний агроекологічний університет
Федерація органічного руху України
Поліський центр органічного виробництва**

ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО І ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА

**Житомир
2013**

УДК 338.439.02

ББК 65.32:333П

О 64

*Видання здійснено за підтримки
Президентського фонду Леоніда Кучми «Україна»*

Редакційна колегія:

Олег Скидан	– д.е.н., доцент, Житомирський національний агроекологічний університет;
Юлюс Раманаускас	– Prof. habil. dr., Клайпедський університет (Литва);
Віталій Зіновчук	– д.е.н., професор, Житомирський національний агроекологічний університет
Вольфганг Новик	– Prof. dr., приватний інститут прикладної біотехнології daRostim (Німеччина);
Тетяна Зінчук	– д.е.н., професор, Житомирський національний агроекологічний університет;
Василь Кочурко	– професор, доктор сільськогосподарських наук, Барановицький державний університет (Білорусь);
Євген Ходаківський	– д.е.н., професор, Житомирський національний агроекологічний університет

О 64

Органічне виробництво і продовольча безпека. – Житомир: «Полісся», 2013. – 492 с.

ISBN

До збірника увійшли матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Органічне виробництво і продовольча безпека». Висвітлено результати наукових досліджень та практичний досвід щодо вирішення актуальних проблем розвитку органічного виробництва.

Для науковців, керівників та спеціалістів підприємств аграрного сектору, працівників органів державного управління та місцевого самоврядування, усіх, хто цікавиться проблемами органічного виробництва.

УДК 338.439.02

ББК 65.32:333П

© Житомирський національний
агроекологічний університет, 2013

ISBN 978-966-655-677-9

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЧНОМУ ЗЕМЛЕРОБСТВІ

Т.О. Чайка, к.е.н., асистент
Миколаївський національний аграрний університет

У сучасних умовах господарювання аграрний сектор економіки України поступово переходить до інноваційної моделі розвитку, що необхідно для створення передумов суттєвого підвищення ефективності використання науково-технічного потенціалу аграрного сектора зокрема та держави взагалі, вдосконалення організаційно-функціональної структури аграрного сектора відповідно до умов ринку. Це сприятиме активізації інноваційної діяльності аграрних підприємств, підвищенню конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, забезпеченню продовольчої безпеки країни тощо. Однак, використання досягнень науково-технічного прогресу у більшості випадків призводить до зростання екологічного навантаження на ґрунти, водойми, атмосферу тощо.

Безвідповідальне ставлення сільськогосподарського виробника і безконтрольність держави за останні роки привели до колосальної втрати чорноземів. Одним із чинників зниження родючості ґрунту є водна ерозія, її розвитку сприяє інтенсивне розорювання схилів горбів, недотримання елементарних агротехнічних правил обробітку ґрунту. Вона зумовлює зміну не тільки фізичних властивостей, але й знищує гумусовий горизонт. Внаслідок цього помітно зменшуються запаси азоту, фосфору, калію й інших поживних елементів, що свідчить про те, що ґрунт втрачає свою родючість [1].

Отже, постає актуальним питання щодо зміни системи обробітку ґрунту, яка б могла не лише зупинити ці процеси, а й забезпечити стійкий розвиток аграрного сектора економіки. Для цього, на нашу думку, сільськогосподарські виробники повинні використовувати ресурсозберігаючі технології, а саме органічне землеробство, яке б ґрунтувалося на сучасних інноваційних технологіях. У зв'язку з цим необмежений потенціал українських чорноземів, потребує сьогодні бережливого ставлення та відновлення за рахунок використання, перш за все, ресурсозберігаючих технологій, які в умовах науково-технічного прогресу набули широкого розповсюдження у системі традиційного виробництва.

До таких технологій можна віднести, перш за все, GPS (Global Positioning System) навігацію, яка представляє собою систему управління сільськогосподарською технікою за допомогою супутникової системи, забезпечуючи вимір відстані, часу та

визначення місце розташування. Сьогодні у сільському господарстві застосовуються прилади, пов'язані з космічними навігаційними системами, які поділяються на дві групи: системи паралельного водіння й автопілоти [2]. Ці системи використовують системи супутникової навігації для визначення поточного положення сільгосптехніки. Таким чином досягається дуже висока точність водіння відповідно до заданої траєкторії навіть в умовах поганої видимості. Використання таких систем в сільському господарстві дає значну економію коштів і збільшує продуктивність (табл. 1).

Таблиця 1

Переваги використання GPS навігації в органічному землеробстві

Критерії	Переваги
Економічні	<ul style="list-style-type: none"> - економія палива та інших матеріалів; - зменшення вартості обробітку 1 га площі; - зниження собівартості готової продукції; - ведення бази нормативно-довідкової документації; - облік сільськогосподарських угідь з прив'язкою до карти; - обробка навігаційних даних і контроль переміщень сільськогосподарської техніки; - планування та облік фактично виконаних робіт; - формування графіків рівня палива та звітів тощо
Технологічні	<ul style="list-style-type: none"> - проведення аналізу ґрунту, отриманого врожаю та використання добрив з урахуванням неоднорідності ґрунтового покриття та нерівностей поля; - максимальне використання ширини агрегату, зведення до мінімуму перекриття сусідніх рядів; - виключення пропусків між сусідніми рядами; - збільшення коефіцієнту завантаження техніки (можливість роботи вночі); - забезпечення можливості роботи в умовах поганої видимості (пил, туман) тощо
Соціальні	<ul style="list-style-type: none"> - підвищення комфортності роботи; - зниження рівня стомлення водія
Екологічні	<ul style="list-style-type: none"> - зменшення забруднення навколишнього природного середовища; - зменшення навантаження на ґрунти; - відновлення родючості ґрунтів тощо

Джерело: розробка автора.

Доцільно додати, що на сьогодні, однією з альтернатив знищення бур'янів, бактерій, грибків і вірусів в органічному землеробстві може бути обробка ґрунту паром, який руйнує їх клітинну структуру та здійснює його часткову дезінфекцію. При цьому більша частина корисних для родючості ґрунту спороутворюючих бактерій стійкі до високої температури та після охолодження ґрунту відновлюють його родючість. Іноді практикується цілеспрямоване внесення в оброблений паром ґрунт корисних бактерій. Наприклад,

внесення компосту, який природно містить «коктейл» мікроорганізмів, дружніх для ґрунту та рослин (*Bacillus subtilis* тощо). Парова обробка добре оздоровлює заражений ґрунт на полях, у теплицях, а також компост. Сучасні технології дозволяють отримувати пар з температурою 180-200 °С.

Переваги парової обробки ґрунту [3]:

- забезпечує швидке і безпечне знищення: бактерій, вірусів, грибків, нематод і їх метаболітів;
- практично всі бур'яни та їх насіння знищуються;
- під впливом пари у ґрунті відбуваються хіміко-біологічні реакції, у результаті яких багато поживних речовин, які раніше були недоступні рослинам, стають легкозасвоюваними для них;
- підвищення врожайності до 20%.

Значні перспективи для розвитку органічного землеробства в Україні надають технологічні розробки виробників сільськогосподарської техніки. Наприклад, конструкторами шведської компанії «Vaderstad-Varkenab» розроблена сівалка для просапних культур «Темро», яка не має сьогодні світових аналогів. На її розробку було інвестовано 7 млн євро і витрачено 6 років. Доцільність її використання в органічному землеробстві обумовлена рядом переваг відносно вже існуючих сівалок (табл. 2).

Сучасні інноваційні технології дозволяють також забезпечити необхідний стан ґрунту у разі його обробітку без обергання скиби за допомогою комбінованих агрегатів на базі плоскорізів, що створюються шляхом послідовного з'єднання двох і більш ґрунтообробних знарядь або послідовної установки на загальній рамі робочих органів. Такий обробіток ґрунту зменшує розпорошення верхнього шару ґрунту, зберігаючи на поверхні поля стерню та інші рослинні рештки, що створює додатковий захист ґрунту від вітрової ерозії, сприяє кращому утриманню на полях снігу і тим самим накопиченню у ґрунті вологи.

Таким чином, наведені інноваційні технології дозволяють покращити структурність ґрунту, зменшити екологічне навантаження та відновити його родючість, що необхідно для ведення успішного органічного землеробства. При цьому використовується природний потенціал рослин, тварин і ландшафтів, забезпечується гармонізація сільськогосподарської практики та навколишнього середовища. Технологія органічного землеробства дозволяє значно зменшити використання зовнішніх факторів виробництва (ресурсів) за рахунок обмеження застосування синтезованих хімічних добрив і засобів захисту рослин.

Таблиця 2

Результати використання сівалки «Тетро» в органічному землеробстві

Критерії	Переваги
Економічні	<ul style="list-style-type: none"> - економія палива, насіння та добрив; - збільшення продуктивності праці; - зменшення вартості обробітку 1 га площі; - зниження собівартості готової продукції; - контроль за витратами насіння та добрив
Технологічні	<ul style="list-style-type: none"> - глибина висіву насіння від 2 до 8 см; - швидкість 13-16 км/год (залежно від вирівняності поля); - похибка розподілу насіння не більше 20%; - спеціальне притискне колесо, яке зупиняє насіння та щільно притискає його до дна борозни; - загортання насіння зверху розпушеною землею; - притискне зусилля коліс регулюється в залежності від типу ґрунту; - кожна висівна секція забезпечена індивідуальним дозуючим пристроєм насіння, відбувається відокремлення кожної насінини; - зниження до мінімуму кількості двійників і пропусків насіння; - очисне колесо постійно очищає отвори у висівному диску від насінневих плівок та половинок, які можуть спричинити пропуски насіння на висівній секції; - норма висіву насіння налаштовується з кабіни трактора; - комп'ютерне керування відстанні між насінинами у рядку, автоматичний розрахунок кількості насіння на гектар; - управління нормою висіву добрив на відстані 2-5 см від рядка насіння, регулюється глибина висіву; - загальна картина робочого процесу сівалки відслідковується та контролюється на дисплеї комп'ютера у кабіні трактора; - великі бункери для насіння та добрив; - невеликі вимоги до трактора, який агрегується з сівалкою
Соціальні	<ul style="list-style-type: none"> - підвищення комфортності роботи; - зниження рівня стомлення водія.
Екологічні	<ul style="list-style-type: none"> - зменшення забруднення навколишнього природного середовища; - зменшення навантаження на ґрунти; - відновлення родючості ґрунтів

Джерело: побудовано за [4].

Замість цього підвищення врожаїв і захист рослин здійснюється шляхом використання інших агротехнологічних заходів та різноманітних природних чинників, які доступні в умовах науково-технічного прогресу. При цьому, органічне землеробство дотримується принципів, які обумовлені місцевими соціально-економічними, кліматичними та історико-культурними особливостями.

Література

1. Романюк Л. Знищення чорноземів – катастрофа України [Електронний ресурс] / Л. Романюк. – Режим доступу :

<http://blogger.com.ua/2010/знищення-чорноземів-катастрофа-украї/>.

2. http://www.gps.com.ua/article_info.php?tPath=5&articles_id=10

3. <http://www.valleyflora.ru/obrabotka-pochvy-parom.html>.

4. <http://www.agro-business.com.ua/agrobusiness/technology/722-2011-11-22-13-46-45.html>.

5. Сіренко Н. М. Інноваційні технології в органічному землеробстві / Н. М. Сіренко, Т. О. Чайка // Вісник Хмельницького національного університету. — 2012. — №4, Т. 2. — С. 131—135.

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК ІННОВАЦІЙНОГО НАПРЯМКУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Д.М. Дідух, аспірант
Житомирський національний агроєкологічний університет

В останні роки в Україні індустріалізація сільськогосподарського виробництва супроводжувалася посиленням антропогенного тиску на довкілля та погіршенням якості сільськогосподарської продукції, що призводить до пошуку аграріями альтернативних, інноваційних систем господарювання, найбільший інтерес з-поміж яких для держави представляє органічне землеробство. Важливе значення для підвищення ефективності використання земель у сільському господарстві з урахуванням екологічного чинника, а також недостатність досліджень цієї проблеми з точки зору обліку та економічного аналізу визначають актуальність даної теми.

Питанням органічного виробництва та екологічно чистої продукції приділялося багато уваги такими дослідниками як В. Власов, І. Дідич, С. Ілляшенко, О. Тлетов, В. Шлапак, А. Голубев, Л. Ернандес, А. Жученко та інші. Дослідження питань теорії і практики організації системи управлінського обліку в Україні проводять Ф. Бутинець, З. Задорожний, О. Кудря, В. Лень, О. Лишиленко, Н. Малюга, М. Пушкар, Ю. Цаль-Цалко та інші. Проте теоретичні та практичні аспекти облікового забезпечення органічного сільського господарства все ще залишаються недостатньо дослідженими.

Метою дослідження є обґрунтування та поглиблення теорії і методики обліку інноваційного сільського господарства а розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління органічною діяльністю підприємств.

ЗМІСТ

<i>Лупенко Ю. О.</i> Формування попиту та пропозиції на ринку органічної продукції.....	3
<i>Губені Ю. Е.</i> Продовольча безпека vs безпека продовольства: тези до обговорення питання.....	9
<i>Зінчук Т. О.</i> Витоки та підходи до формування категоріального апарату «Органічне виробництво»: європейський і світовий досвід.....	14
<i>Ющенко О. М.</i> Розвиток органічного виробництва на Житомирщині: досвід ПП «Галекс-Агро».....	18
<i>Гуторов О. І.</i> Об'єктивна необхідність пошуку альтернативних систем землеробства.....	20
<i>Андрєєва Н. М.</i> Органічне виробництво як складова забезпечення продовольчої безпеки України: економіко-правовий аспект впровадження.....	25
<i>Скидан О. В., Гринишин В. Є.</i> Програмування розвитку органічного виробництва в регіоні.....	30
<i>Яценко О. М.</i> Розвиток органічного бджільництва в умовах динамізації глобального конкурентного середовища.....	36
<i>Липчук В. В., Шувар Б. І.</i> Місце екологічних послуг в політиці розвитку сільських територій.....	42
<i>Шиян Д. В., Богданович О. А.</i> Структура посівних площ як фактор сталого землекористування у сільськогосподарських підприємствах Харківської області.....	45
<i>Кирилов Ю. Є.</i> Проблеми та перспективи розвитку органічного виробництва в Україні.....	53
<i>Білоченко А. М.</i> Вдосконалення фінансово-кредитного забезпечення аграрного сектору як фактор покращення продовольчої безпеки України.....	57

<i>Купинец Л. Е.</i> Методология формирования комплексной оценки эффектов и эффективности создания органического производства.....	61
<i>Ходаківська О. В.</i> Розвиток вітчизняного органічного сектору в умовах глобалізації економіки	66
<i>Волкова І. М.</i> Маркетингове дослідження переваг споживачів органічної продукції	70
<i>Сус Т. Й.</i> Фінансування розвитку екологічного сільгоспвиробництва в країнах Європейського Союзу	74
<i>Якобчук В. П.</i> Органічне виробництво як пріоритет формування продовольчої безпеки в умовах глобалізації.....	78
<i>Москаленко А. М.</i> Біологічні та економічні чинники розширеного відтворення родючості ґрунтів Полісся.....	83
<i>Бутенко В. М.</i> Маркетинг органічної продукції як елемент соціального партнерства в суспільстві.....	92
<i>Мороз Ю. Ю.</i> Становлення органічного сільського господарства в Україні: обліковий аспект та аудит.....	97
<i>Бойко М. С.</i> Важливість розвитку органічного ринку в Україні	99
<i>Байдала В. В.</i> Біоекономіка в органічному землеробстві.....	101
<i>Цегельник Н. І.</i> Формування цінової політики на продукцію органічного виробництва та її облікове забезпечення.....	105
<i>Киторенко В. В.</i> Організаційно-економічні засади підвищення ефективності органічного виробництва.....	109

<i>Холодова О. Ю., Гончар Л. А.</i> Інноваційні підходи до вирішення проблеми харчування.....	112
<i>Соколова А. О., Дудченко Н. В., Руцак В. М.</i> Досвід і перспективи розвитку органічного виробництва на Волині	116
<i>Бодак І. В.</i> Виробництво екологічно чистого продовольства в Україні та Канаді	121
<i>Тарасович Л. В.</i> Органічне землеробство як забезпечуюча умова виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції.....	126
<i>Степаненко Н. І.</i> Брендинг як інструмент формування інтегрованих комунікацій у сфері виробництва органічних агрохарчових продуктів	131
<i>Ніценко В. С.</i> Виробництво органічної продукції тваринництва в умовах функціонування вертикально-інтегрованих підприємств.....	136
<i>Гасуха Л. О.</i> Продовольча безпека регіону (на прикладі Волинської області).....	140
<i>Сухомлин Д. О.</i> Проблеми розвитку органічного виробництва в Україні	145
<i>Маціборко О. А.</i> Особливості державного регулювання в органічному секторі.....	147
<i>Лесь А. В.</i> Територіальні особливості ведення органічного сільського господарства.....	150
<i>Орел О. І.</i> Екологічний консалтинг в сільськогосподарському виробництві	154
<i>Ковальчук О. Д., Грищук О. П.</i> Нормативи та принципи ведення органічного скотарства	158
<i>Буднік О. М.</i> Перспективи сільськогосподарської виробничої кооперації в контексті формування продовольчої безпеки країни	162
<i>Приймачук Т. Ю., Штанько Т. А., Сітнікова Т. Ю.</i> Досягнення органічного ринку: зарубіжний та вітчизняний ракурс.....	167

<i>Безус Р. М.</i> Органічне агровиробництво як елемент стратегії регіонального розвитку.....	172
<i>Томіна А. С., Зеленцова О. С.</i> Проблеми впливу зернових та олійних культур на стан економічної та продовольчої безпеки держави	174
<i>Сахно К. А.</i> Маркетинг органической продукции.....	180
<i>Шкуратов О. І.</i> Інституційне забезпечення розвитку виробництва органічної сільськогосподарської продукції	183
<i>Сафронська І. М., Пеняк Ю. С.</i> Проблеми розвитку органічного виробництва продукції тваринництва.....	187
<i>Самойлик Ю. В.</i> Передумови розвитку органічного виробництва м'яса та м'ясопродукції в Україні.....	190
<i>Чудовська В. А.</i> Удосконалення організаційного механізму виробництва органічної продукції	193
<i>Микитюк В.М., Шукалович В. Ф.</i> Про необхідність вертикальної інтеграції виробництва органічної продукції	198
<i>Ращенко А. В.</i> Особливості збуту органічної сільськогосподарської продукції в Україні.....	199
<i>Гаваза С. В.</i> Сучасний стан виробництва та реалізації органічної продукції на вітчизняному ринку.....	203
<i>Кацук К. М.</i> Перспективи провайдингу органічної продукції сільськогосподарських підприємств Житомирської області.....	208
<i>Николюк О. Д.</i> Перспективи виробництва органічної продукції фермерськими господарствами	211

<i>Чайка Т. О.</i> Використання інноваційних технологій в органічному землеробстві	215
<i>Дідух Д. М.</i> Організація бухгалтерського обліку органічного виробництва як інноваційного напрямку розвитку сільського господарства	219
<i>Ширма В.В.</i> Історія розвитку технологій в рослинництві та виробництві продуктів харчування.....	222
<i>Горобець О. В.</i> Екологічна освіта як умова формування попиту на органічну продукцію.....	226
<i>Збарська А. В.</i> Аграрне виробництво Полтавщини: стан і перспективи розвитку	230
<i>Завадська Ю. С.</i> Особливості сучасного етапу розвитку ринку органічної агропродовольчої продукції в Україні.....	235
<i>Поліщук В. О.</i> Основні концептуальні підходи щодо впровадження органічного землеробства в Україні та світі.....	239
<i>Зайка С. О.</i> Тенденції розвитку органічного землеробства.....	244
<i>Шилов Ю. А.</i> О зарождении сельского хозяйства на территории Украины VII-III тыс. до н.э.....	246
<i>Данкевич Є. М., Данкевич, В. Є.</i> Придатність поліських земель для запровадження органічного виробництва	252
<i>Касянчук В. В., Бергілевич О. М., Марченко А. М.</i> Відмінність між маркуванням органічної та екологічної продукції	255
<i>Ткач О. В.</i> За органічним землеробством – перспектива	259
<i>Орлова В. Н.</i> Взаимосвязь основных субъектов рынка органической продукции	264

<i>Холодова О.Ю.</i> Розробка продуктів харчування підвищеної біологічної цінності як підгрунтя формування продовольчої безпеки	267
<i>Кирилюк Р. М.</i> Елементи продовольчої безпеки як пріоритет аграрної політики України.....	272
<i>Грибан Г. П.</i> Продовольча безпека – один із аспектів забезпечення здорового способу життя	276
<i>Бахмат О. М.</i> Симбіотична продуктивність сої та біологічна активність ґрунту в Лісостепу Західному	281
<i>Гудзь В. П, Міщенко Ю. Г.</i> Поліпшення структурно-агрегатного стану чорнозему типового при вирощуванні буряків цукрових	286
<i>Рихлівський І. П., Данік В. В.</i> Продуктивність сортів ячменю ярого залежно від елементів технології	291
<i>Корсун С. Г., Шкарівська Л. І.</i> Деякі аспекти ведення органічного землеробства в межах сільських сільбищних територій	293
<i>Журавель С. В., Журавель С. С.</i> Переваги використання біологічного азоту в сучасному землеробстві України.....	298
<i>Бабич А. Г., Бабич О. А., Мізенко О. П.</i> Оптимізація водоспоживання сільськогосподарських рослин в осередках поширення цистоутворюючих нематод.....	302
<i>Бабич А. Г., Бабич О. А., Коржук Р. Д., Голощук Ю. Г.</i> Вплив адаптивної системи удобрення на урожайність картоплі в осередках глободерозу	303
<i>Бабич А. Г., Бабич О. А., Миронець С. С.</i> Альтернативні системи удобрення сільськогосподарських культур в осередках поширення цистоутворюючих нематод при органічному виробництві.....	305

<i>Бабич А. Г., Бабич О. А., Коржук Р. Д., Тимченко О. В.</i> Використання біовіту в осередках поширення цистоутворюючих нематод при органічному виробництві.....	307
<i>Дегодюк С. Е., Літвінова О. А., Кириченко А. В.</i> Наукове забезпечення та перспективи розвитку органічного землеробства в Україні.....	308
<i>Бабич А. Г., Бабич О. А., Сосна О. О.</i> Використання попелу деревних та трав'янистих рослин в осередках поширення золотистої картопляної нематоди при органічному виробництві.....	317
<i>Радько Т. В., Тимошук О. А., Радько В. Г.</i> Вплив альтернативного удобрення на якість ґрунтів під час вирощування картоплі у зоні Полісся України.....	318
<i>Бабич А. Г., Бабич О. А., Курсік І. С.</i> Ефективність ощадливо-локального використання добрив та біологічно активних речовин проти золотистої картопляної нематоди.....	323
<i>Герасько Т. В.</i> Досвід вирощування персику за органічною технологією в умовах Степу України.....	325
<i>Венгер В. М., Венгер О. В., Федорчук Н. А., Якубенко І. В.</i> ефективність біологічного захисту хмелю від шкідливих організмів.....	328
<i>Михайлик С. М.</i> вихід та якість гібридного насіння помідора незабудка f ₁ і консуело f ₁ за різних умов вирощування батьківських форм.....	331
<i>Сидорук Ю. О.</i> перспективи впровадження нульового обробітку ґрунту в Україні.....	332
<i>Вигера С. М., Іваненко О. А., Ключевич М. М.</i> натуральний захист рослин та їх продукції при органічному виробництві.....	337
<i>Марцинівський М. В.</i> органічна система удобрення – основа отримання екологічно безпечного врожаю ягід суниці високої якості.....	345

<i>Пузняк О. М., Кудрик А. П., Тичина Л. К.</i> Агроекологічний стан дерново-підзолистого суцільного ґрунту за умов довготривалого удобрення агрокультур	348
<i>Бобер А. В.</i> Вплив систем землеробства на якість зерна ячменю ярого в процесі зберігання.....	351
<i>Кравчук М. М., Кропивницький Р. Б.</i> Оцінка ефективності елементів біологізації при вирощуванні картоплі в умовах правобережного Полісся України.....	354
<i>Трофименко П. І., Божок П. Т., Білан Д. А.</i> Баланс органічного вуглецю ґрунтів Полісся – запорука їх раціонального використання.....	358
<i>Матвійчук Н. Г.</i> Вплив системи удобрення на урожайність та якість картоплі у короткоротаційній сівозміні в умовах Полісся України	362
<i>Іваненко Л. А., Власенко О. О., Гуреля В. В.</i> Ефективність вирощування картоплі за органічного виробництва.....	366
<i>Nowick W., Nowick H., Zinchenko V.A.</i> The yen – chart on the share of chemical and biological nitrogen in the total yield forming of winter wheat on the example of Germany and Ukraine.....	368
<i>Качанова Т. В.</i> Урожайність і якість зерна сортів вівса залежно від обробітку ґрунту та мінеральних добрив на чорноземах південних Степу України.....	374
<i>Гаврилов С. О., Блажєвич Ю., Мартинюк Н. І.</i> Фітоценотична стійкість змішаних посівів як елемента органічного землеробства	377
<i>Москалець В. В., Москалець Т. З., Ключевич М. М., Полінкевич В. А., Москалець В. І.</i> Тритикале озиме як елемент в органічному землеробстві	380
<i>Колтунов В. А., Данілкова Т. В., Бородай В. В.</i> Мікробіологічні препарати для захисту рослин та бактеріальні добрива в органічному виробництві картоплі (<i>solanum tuberosum</i> L.) в умовах Львівської області.....	385

<i>Сайкевич Б. О.</i> Ідентифікація ґрунтів як необхідна умова впровадження органічного землеробства	392
<i>Вдовиченко А. В., Терновий Ю. В., Мельник Г. Г., Панчук О. М.</i> Придатність сортів овочевих культур селекції Свирської дослідної станції ІАП НААН для використання в органічному виробництві	395
<i>Гаценко М. В., Волкогон В. В., Луценко Н. В.</i> Вплив біоорганічного добрива фосфогуміну на продуктивність огірків	397
<i>Дубовий В. І., Ткалич В. В., Дубовий О. В.</i> Фітотронно-тепличні комплекси як агроекологічна модель органічного землеробства	402
<i>Домаш В. И., Шарню Т. П., Забрейко С. А., Азизбекян С. Г., Тимофеева В. А.</i> Препараты для органического сельского хозяйства из побочных продуктов переработки картофеля	406
<i>Овчарук О. В.</i> Основи продукційного процесу квасолі звичайної за сортової технології вирощування	415
<i>Курейчик Н. А., Сокол С. В., Фицуро Д. Д.</i> Урожайность и качество клубней картофеля в зависимости от традиционной и экологизированной технологии выращивания в условиях Беларуси	420
<i>Стецюк О. П., Кириченко Л. П., Ільїнський Ю. М.</i> Елементи біологізації в технологічному процесі вирощування хмелю	426
<i>Храпійчук П. П., Журавель С. В., Храпійчук І. П.</i> Органічне кормовиробництво в зоні Полісся	429
<i>Ворожбит Н. М., Болтик Н. П.</i> Вплив екологічних чинників на мікроклімат тваринницьких приміщень	431
<i>Бергілевич О. М., А. М. Марченко, Касянчук В. В.</i> Особливості органічного виробництва молока на молочних фермах	434
<i>Бергілевич О. М.</i> Органічне виробництво молока та добробут корів	437

<i>Довбиш Л. Л., Кравчук М. М.</i> Вирощування пшениці озимої у системі органічного землеробства на прикладі ПП «Галекс Агро» Новоград-Волинського району Житомирської області.....	440
<i>Моргун В. Ф.</i> Внедрение природного земледелия в Казахстане, Украине и России: история и опыт ускорения Федора Моргуна.....	443
<i>Касянчук В. В., Скрипка Г. А.</i> Хімічні небезпеки при виробництві продуктів бджільництва.....	451
<i>Пичкур Н. В.</i> Экологическая культура – основа построения процессов жизнедеятельности человека на земле.....	453
<i>Кобець А. С., Грицан Ю. І., Катан Л. І.</i> Роль Дніпропетровського державного аграрного університету в становленні органічного виробництва на Дніпропетровщині.....	457
<i>Вольфганг Н.</i> Экологическое земледелие в Германии.....	461
<i>Чепурна В. В.</i> Аспекти виховання суспільних цінностей за рахунок форм та інформаційних потоків.....	465
<i>Зуев В. Н., Зуева Н. Н.</i> Возможности общественных организаций по популяризации устойчивого потребления	469
<i>Баран Р. Т.</i> Авіаційно-хімічні роботи в аграрному секторі економіки та проблеми виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції в Україні.....	474
<i>Кочурко В. И., Абарова Е. Э.</i> Аспекты формирования органического земледелия в Беларуси.....	479

Наукове видання

**ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО
І ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА**

Редактор: Скидан О. В.
Технічна редакція: Савич А. В.
Комп'ютерна верстка: Савич А. В.
Обкладинка: *Булуй О.Г.*

Підписано до друку 01.04.2013р.
Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman/
Умовн. друк. арк. 28,60. Обл.-вид.арк. 31,35
Наклад 300 прим. Зам 441.

Віддруковано з готових оригіналів-макетів
у Житомирському комунальному книжково-газетному видавництві «Полісся».
10008, м. Житомир, вул. Шевченка 18а.
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру:
Серія ЖТ № 5 від 26.02.2004 року.*

